

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 3.

Måndagen den 22 Januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Grefve *Mörner* samt Herrar *Hasselrot*, *Rosensvärd* och *Ekman*, *Carl*, anmälde att de inställt sig för att deltaga i riksdagsärendenas behandling.

Företogs val af tio ledamöter i Konstitutions-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Afzelius	med 76 röster,
” Burenstam	” 76 ”
” De Maré	” 76 ”
” von Ehrenheim	” 76 ”
Friherre von Essen, R. J.,	” 76 ”
Herr Hallenborg	” 76 ”
Friherre Hierta	” 76 ”
Herr Königsfeldt	” 76 ”
” von Möller	” 76 ”
” Odelberg	” 75 ”

Företogs val af tolf ledamöter i Stats-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Grefve Beck-Friis	med 90 röster,
Herr Montgomery-Cederhielm	” 90 ”
” Nordenfelt	” 90 ”
Grefve Posse, C. K. J.,	” 90 ”
” Sparre	” 90 ”
Herr Törnebladh	” 90 ”
Friherre von Essen, F.,	” 89 ”
” von Kræmer	” 88 ”

Måndagen den 22 Januari.

Grefve Lagerberg	med 87 röster,
Friherre Palmstierna	” 86 ”
Herr Lothigius	” 85 ”
” Widén	” 84 ”

Företogs val af tio ledamöter i Bevillnings-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Fock	med 102 röster,
Friherre Hamilton, H. J.,	” 102 ”
Herr Kockum	” 102 ”
” Reutersvärd	” 102 ”
” Widmark, C. O.,	” 102 ”
” Björnstjerna	” 100 ”
” Hammar	” 100 ”
” Bennich	” 99 ”
” Wærn, C. F.,	” 90 ”
” Forssell, H. L.,	” 82 ”

Företogs val af åtta ledamöter i Banko-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Falk	med 94 röster,
Grefve Hamilton, W. G.,	” 93 ”
Herr Olsson, P.,	” 93 ”
” Söderhjelm	” 93 ”
” Peyron	” 92 ”
Friherre Åkerhielm	” 92 ”
Herr Robson	” 86 ”
” Hammarhjelm	” 75 ”

Företogs val af åtta ledamöter i Lag-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Samzelius	med 85 röster,
Grefve Strömfelt	” 85 ”
Herr Widmark, H. A.,	” 85 ”
” Bergström	” 83 ”
” Forssell, O. H.,	” 83 ”
Grefve Mörner	” 83 ”
Herr Svanberg	” 71 ”
” Bäckström	” 66 ”

Företogs val af sex suppleanter i Konstitutions-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Grefve Wachtmeister	med	84	röster,
Herr Richter		75	”
” von Post		74	”
” Rappe		72	”
” Wærn, L. M.,		70	”
” Fosser		53	”

Företogs val af nio suppleanter i Stats-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Friherre Tamm	med	73	röster,
Herr Bergman		72	”
” Laurell		71	”
” Casparsson		67	”
” Burman		66	”
” Sederholm		65	”
” Stråle, G. H.,		65	”
” Ljungqvist		64	”
” Dahm		63	”

sedan ordningen mellan de ledamöter, som erhållit lika antal röster, blifvit genom lottning bestämd.

Företogs val af sex suppleanter i Bevillnings-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Grefve Piper, Alfred,	med	62	röster,
Herr Carlheim-Gyllensköld, A. T.,		57	”
” Fogelin		54	”
” Stjernspetz		53	”
” Andersson, J.,		48	”
” Nyström		43	”

Företogs val af fem suppleanter i Banko-Utskottet; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Råäf	med	47	röster,
” Nisser		45	”
” von Platen		44	”
” Ekenman		41	”
” Dahl		41	”

sedan ordningen emellan de begge sistnämnde blifvit genom lottning bestämd.

Företogs val af fem suppleanter i Lag-Utskottet, och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Fröberg	med 48 röster,
„ Lindahl	„ 43 „
„ Ros, A.,	„ 43 „
„ Larsson	„ 41 „
„ Hasselrot	„ 35 „

sedan ordningen mellan de ledamöter, som erhållit lika antal röster, blifvit genom lottning bestämd.

Anmäldes och bordlades Riksdagens Kanslideputerades Memorial N:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

Upplästes ett insändt läkarebetyg af följande lydelse:

Att ledamoten i Riksdagens Första Kammare Herr Kapten Th. Ekenman, som lider af Laryngo bronchitis acuta, tills vidare är hindrad att bevista Riksdagens sammanträden, intygas.
Stockholm den 22 Januari 1883.

K. Kjerner,
Med. D:r.

Ledighet från riksdagsgörömålen beviljades Friherre *Ericson* under fjorton dagar från den 24 innevarande Januari.

Justerades fem protokollsutdrag för detta sammanträde, hvar efter Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 2 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 24 Januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 16 och 17 i denna månad.

Herr *Casparsson* uppläste en motion, N:o 5, om anslag till uppförande af stall och ridhus vid universitetet i Upsala.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Justitieombudsmannens vid innevarande riksdag afgifna embetsberättelse.

Föredrogs Kongl. Maj:ts den 18 innevarande Januari bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, angående statsverkets tillstånd och behof. *Statsregleringspropositionen.*

Herr *Wærn*, Carl Fredrik: Herr Talman! Mine Herrar! Det är väl ingen åsigt, som vid denna riksdags början är så gemensam hos samtliga riksdagsmän, som den att de frågor, hvilka till afgörande föreligga, äro synnerligen viktiga och att det skall blifva oss svårt att medhinna deras värdiga behandling. De komma att taga hela vår uppmärksamhet och våra arbetskrafter i anspråk. Jag tillåter mig fästa uppmärksamheten på, att dessa frågor icke allenast äro *två*, nemligen om den nya härordningen och grundskatternes afskrifning, utan att de i verkligheten äro *tre*, nemligen äfven den att med nya eller ökade skatter ersätta de gamla, en fråga, som jag anser vara af den allra största vikt och betydelse, emedan dess verkningar, åtminstone i vissa fall, komma att gå mycket långt framåt i tiden. Ett misstag härvid kan vara ganska ödesdigert och, såsom jag skall söka visa, i vissa fall oåterkalleligt. Det är nemligen så, att tillika med behofvet af de nya skatterna hafva också uppkommit förslag om en ny skattefördelning. En stor del af de förslag, som af skatteregleringskomitén blifvit väckta och af hvilka några, såsom vi se af den Kongl. propositionen, blifvit af Kongl. Maj:t accepterade, afse tillfredsställandet af behof, som af grundskatternas afskrifning äro oberoende. Om vi ensamt taga i betraktande behofvet af nya skatter, vare sig därför att vi vilja borttaga en skatt, som anses orättvist betunga någon viss klass skattskyldige, eller att vi för ökandet af vårt försvar behöfva nya inkomster, så måste väl i hvilketdera fallet som helst de nya skatterna, såvida möjligt är, allmänt fördelas. Det skulle vara en motsägelse i sig sjelf att, därför att

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

en klass behöfver en lättnad eller derfor att en klass anses orättvist betungad, taga från den dess skatter och lägga dem på en annan klass. Den orättfärdighet, man ville undanrödja, skulle man ju i detta fall och utan nödiga motiv uppenbarligen begå. Det kan icke vara orsaken till någon ny skattefördelning. Icke heller måtte ökandet af statens inkomster för att med dem bestrida nya eller ökade kostnader för landets försvar kunna vara en sådan orsak. Dertill måste alla skattskyldige vara lika pligtige att i mån af sina inkomster och tillgångar bidra.

Det är således ett för de två stora frågorna alldeles främmande ämne, som uppkommit genom den behandling, som skatte-regleringskomitén efter dess instruktion och med dess uppfattning af behovet utaf nya eller ökade skatter ansett sig tvungen att ingå på, nemligen en ändrad fördelning af skatterna, föranledd af helt andra orsaker än grundskatternas afskrifning eller behovet af ökade inkomster för försvarsverkets ordnande. Det är särskildt i detta hänseende som jag anser, att vi möjligen kunna och i så fall äfven böra skaffa oss bättre tid att taga väckta förslag i betraktande, än hvad som gerna vid denna riksdag kan medgifvas, då vi måste vara upptagna af de ytterst viktiga frågorna om försvarets ordnande liksom af den angående grundskatternas afskrifning. Vi hafva dermed fullt upp att göra, och hvad värre är, — de nya skatterna kunna svårligen behandlas innan dessa två stora frågor äro afgjorda. Det går visserligen an för ett Utskott att utarbete förslag för eventuella behof, men det har sig dock svårt. Äfven Utskottets ledamöter behöfva deltaga i samt egna sin tid och uppmärksamhet åt de stora frågor, som föreligga utanför det-samma, och i allra bästa fall kan Utskottets förslag icke förekomma i Riksdagen till afgörande förr än i riksdagens sista timma. Om äfven Bevillnings-Utskottet skulle kunna utarbete alternativa förslag för fyllandet af behofven, så skulle dock Riksdagen omöjligen derpå kunna grunda något tidigare afgörande; ty hvad helst som föreslås i afseende på ett ökad behof af skatter kan ju icke förekomma förr än de beslut blifvit fattade, genom hvilka behovet uppkommer. Dessa stora viktiga frågor komma då att helt hastigt af Riksdagen afgöras; och det förefaller mig som vore det ett stort önskemål att, om möjligt, undvika detta; och jag tror, att det kan ske. Det är nemligen så, att Kongl. Maj:ts rådgifvare har benäget visat, att statsinkomsterna mycket väl räcka till för statsregleringen, och han har särskildt anmärkt, att han icke velat upptaga dem till de belopp, hvartill han tror att de skola uppgå, därför att nya skatter behöfvas i en snar framtid, men jag kan icke för min del inse något behof af eller någon orsak för att vi skulle åtaga oss nya skatter förr än dessa verkligen behöfvas. Den tid, som åtgår ifrån det att Riksdagen beslutar en skatt och till dess tillämpning är icke längre än hvad i hvarje fall måste åtgå för verkställighet af ett beslut, som afser en kommande tid. Liksom Kongl. Maj:t nu föreslagit, att vi nu skola besluta nya skatter för år 1884, kunna vi vid nästa riksdag besluta de nya skatter, som behöfvas för år 1885. Det kan icke finnas något som helst behof

för att man nu måste vidtaga förberedande arbeten, utan när helst skatterna behövas, kunna de i hvarje fall uttagas. Om statsregleringen går ihop utan nya skatter, så finnas inga skäl för Riksdagen att åtaga sig sådana. Detta vore ock mest enligt med grundlagens bud och föreskrifter i dylika fall.

En annan sak, som härvid bör tagas i betraktande, är, att Kongl. Maj:t föreslagit, att vi skola till statsverkets grundfond afsätta 1,700,000 kronor. Detta belopp är 300,000 kronor högre än den skatt, som jag egentligen här åsyftar att vi böra besinna oss på, nemligen den så kallade stämpelskatten.

Således skulle, om statsregleringen i öfrigt går ihop, vi under de svårigheter, som här förekomma, för grundfondens förstärkande åtaga oss en ny stämpelskatt, hvilken, att döma efter det belopp som blifvit föreslaget, äfven måste i sig innesluta den af skatte-regleringskomitén föreslagna arfskatten. Men dessa äro viktiga och i många förhållanden djupt ingripande skatter, samt dertill skatter, hvilka, — jag anser mig böra särskildt påpeka det, — icke kunna om vi göra ett misstag, återtagas, åtminstone icke inom någon kortare tid. Ty det vore väl i högsta grad orättvist, ja, oanständigt, om man ett år skulle pålägga en arfskatt och af sterbhusen efter dem, som under det året afledo, taga 1, 2, 3 ända till 6 procent samt ett annat år afskaffa denna skatt. Likaså skulle det vara i högsta grad olämpligt att ålägga aktiebolag, som nästa år bilda sig, att på sina aktier betala stämpelskatt, eller att föreskrifva de bolag, som nu behöfva skuldsätta sig, att på sina obligationer betala stämpelskatt och sedan åter igen afskaffa en sådan skatt. Hvad beslut, vi alltså med hänsyn till dylika skatter fatta, så måste de blifva bestående för en längre framtid. Detta synes vara ett ytterligare skäl att icke förhastiga sig med deras åtagande, utan helst undvika dem.

Jag nämnde afsättning till grundfonden, — och den tid jag var Kongl. Maj:ts rådgifvare har jag äfven tillstyrkt liknande åtgärder. Jag anser det vara mycket angeläget, att man förr eller senare förstärker grundfonden. Men jag hemställer till Er, mine Herrar, kan det vara skäl att pålägga arfskatt och stämpelskatt för ett tillfälligt behof af grundfondens förstärkande med ett par millioner kronor? Det tror jag icke kan eller bör komma i fråga.

Jag anhåller därför, att Stats-Utskottet måtte väl beräkna statsverkets inkomster, icke öfverdrifvet, men icke, så som Kongl. Maj:t med hänsyn till framdeles inträffande behof föreslagit, lägre än de böra blifva, och vidare att icke till grundfonden må afsättas större belopp, än vi kunna göra utan att vid denna riksdag ålägga landet den nya, föreslagna stämpelskatten.

Friherre Klinckowström: Den nu föreliggande Kongl. statsverkspropositionen är verkligen af sådan beskaffenhet, att den saknar, såvidt jag kunnat utforska, ett motstycke i samtliga statsverkspropositionernas historia alltsedan år 1809.

Såsom Herrarne litet hvar känna, grundar den sig på *ingen-ting*, enligt hvad Riksdagen ännu fått veta. I en skön, poetisk

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Fortr.)

bild, mine Herrar, förmåles det, att när vår Herre bygde verlds-
altet, upphängde Han sitt sänklod i den tomma rymden på ingen-
ting och genom Hans Varde! utgingo dessa millioner verldar, som
sjunga Hans lof från den första dagen och allt till den sista. Ty
för Gud är ingenting omöjligt!

Men när vår goda regering nu önskar att äfven verkställa ett
sådant experiment beträffande statsregleringen, så tror jag, hon
kommer att därför skörda mindre beundran hos sina jordiska un-
dersåtar, än hvad hon möjligtvis trott sig kunna få.

Ty det kan icke bestridas, att, äfven såsom en föregående ta-
lare här antydt, det blir för Stats-Utskottet högst svårt, om icke
omöjligt, att grundlagsenligt framställa för Riksdagen förslag till
riksstat för år 1884. Grundlagen föreskrifver nemligen, att Stats-
Utskottet skall *pröfva* behofven och verkställa den *besparing* på
anslag, som kan blifva en följd af denna pröfning och undersök-
ning. Men hvad skall Utskottet pröfva, när det icke vet, hvartill
behofven skola vara? Ty ännu har Riksdagen icke erhållit del af
Kongl. Maj:ts i Statsrådet, såvidt jag minnes, den 8 dennes fatta-
de beslut om grundskatternas afskrifning och en skattejemkning,
äfvensom om reorganisationen af landtförsvaret och sjöförsvaret.
Det synes som om regeringen här ansett sig kunna föra Riksdagen
i ledband såsom ett barn hvar som helst; men regeringen har
dervid förgätit, att denna Riksdag är ensamt beslutande, såväl öf-
ver bevillningar som öfver statsverkets samtliga utgifter. Visserli-
gen har regeringen goda vänner inom Stats-Utskottet, det vill
jag medgifva, men det omöjliga kan man väl icke af samma Ut-
skott fordra. För Stats-Utskottet finnes då ingen annan utväg än
att i klump antaga Kongl. Maj:ts förslag till statsreglering, utan
någon pröfning, huru grundlagsvidrigt det än må vara; hvarefter
en sådan statsreglering skall passera till Kamrarne, som deröfver
få döma. Det synes som om regeringen verkligen här utlagt en
snara, hvari hon hoppats att Riksdagen skall falla, på det att, se-
dan Riksdagen obesedt antagit anslagsfordringarna för de nya för-
slagen, hon sedan icke skall kunna undandraga sig att antaga
sjelfva saken. Men om äfven, mot all förmodan, en så beskaffad
statsreglering skulle inkomma från Stats-Utskottet, tror jag mig
på förhand kunna säga, att i lyckligaste fall komma likväl dessa
Kongl. Maj:ts förslag icke att utan högst betydliga modifikationer
af Riksdagen antagas. Men dessa modifikationer, af Riksdagen
antagna, kunna icke tjena till grunder för statsregleringen, förr
än desamma blifvit af Kongl. Maj:t gillade och godkände. Och
då de nya förslagen till landtförsvarets och sjöförsvarets omda-
ning och skattejemkningen sannolikt icke komma att behandlas af
Stats-Utskottet, utan Riksdagen dervför troligen kommer att till-
sätta åtminstone två särskilda Utskott, ett för försvarsverket och
ett för skattejemkningen, inse Herrarne, att icke Stats-Utskottet
kan få del af den behandling, som dessa frågor komma att röna
i Riksdagens Utskott, -- mycket mindre af Riksdagens beslut öf-
ver och modifikationer och återremisser till följd deraf, -- och
alls icke öfver de beslut, Kongl. Maj:t täckes fatta med afseende

på dessa förändringar i hans förslag — förr än i Riksdagens sista timma. Skall då först statsregleringen ske, blir den, för att nyttja ett vulgärt uttryck, "på hafs", om ens möjlig. En annan utväg vore visserligen att upprätta 2 alternativa förslag till statsreglering, det ena grundadt på de nya förhållanden, som skola uppstå, om Kongl. Maj:ts nyssnämnda stora förslag blefve antagna. och det andra en statsreglering, som grundade sig på hittills befintliga förhållanden. Men utom det att en så beskaffad *dubbel* statsreglering, såsom jag tror, icke är fullt grundlagsenlig, så blefve det äfven svårt att sköta en sådan dubbel statsreglering. Det finnes ett enkelt sätt att nu undgå allt detta, och det förundrar mig, att icke Kongl. Maj:t vidtagit en sådan åtgärd för att undvika alla de stora svårigheter i statsregleringen, som skulle uppstå, om Kongl. Maj:ts förslag nu adopterades. Den föregående talaren har redan antydtt detta. Det vore helt enkelt, att Kongl. Maj:t framlagt statsregleringen, såsom förr skett, grundad på ett förslag, stödt på *befintliga* förhållanden, och framlagt sina förslag till omdaning af försvarsverket och skatterna särskildt, och att Riksdagen först fått besluta öfver dessa stora frågor och derpå vid följande riksdag grundat en ny statsreglering — sålunda exempelvis vid 1884 års riksdag för 1885 års rikstat — på dessa nya, då af båda statsmakterna antagna förhållanden. Då hade ingen ovisshet uppstått öfver statens vare sig inkomster eller utgifter och då hade det gått sin gilla gång. Förlusten hade varit liten eller ingen, om de stora frågorna stälts i verket 1884 eller 1885, när de en gång af Riksdagen blifvit godkända och af Kongl. Maj:t gillade. Jag nödgas därför, på grund af hvad jag nu anfört, föreslå betydliga förändringar i Kongl. Maj:ts förslag till statsreglering såväl beträffande inkomsterna som äfven utgifterna.

Hvad **inkomsterna** beträffar, så hafva Herrarne nogsamt sett af Kongl. Maj:ts statsregleringsproposition, att der är en mängd både ordinarie skatter och åtskilliga bevillningar, som hafva, på grund af detta nya organisationsförslag i försvarsverket och beskattningen, blifvit af Kongl. Maj:t förändrade efter de nya, motsedda förhållandena. Alla dessa förslag i statsregleringen, de må vara på inkomst lydande eller på statsutgifter eller på indragning af de så kallade "friheterna", som finnas på alla hufvudtitlarne med undantag af den första, och den tredje hufvudtiteln, — det är på alla dessa anslag, som jag vågar föreslå, att de af Riksdagen icke måtte uppmärksammas, utan att öfver allt, der sådant skett, den gamla statsregleringen för år 1883 måtte tjena till rättesnöre för bestämmandet af samma skatter äfven för år 1884.

Bland de ordinarie inkomsterna förekomma sålunda i Kongl. Maj:ts förslag följande, som jag önskar måtte blifva afslagna och i stället beviljade de af Statskontoret uppgjorda beräkningarne för statsinkomster på sätt som finnes angifvet i bilagorna till Kongl. Maj:ts proposition, inkomstbetänkandet:

Dessa äro nemligen bland ordinarie inkomster först *grundskatt*. I stället för af Kongl. Maj:t föreslagna 4,000,000, som skulle heta "grundskatt", föreslår jag den gamla benämningen "ranta",

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

som upptages till 4,310,000 kronor. I stället för "kyrkotionde", af Kongl. Maj:t föreslagen med 250,000 kronor, föreslår jag att denna räntetitel måtte bibehålla sitt gamla namn "tionde" och utgå med det gamla beloppet 1,645,000 kronor. I stället för *vakansafgifter af rusthåll och rotar*, af Kongl. Maj:t föreslagna till 879,000 kronor, föreslår jag att de gamla skattetitlar, som innefattas i dessa vakansafgifter, nemligen 76,000 kronor "tillfälliga rotevakansafgifter", 125,000 kronor "vakansafgifter af nyroterad jord", 20,000 kronor "rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland", 20,000 kronor "vakansafgifter af bergslag" samt 65,000 kronor "båtmansvakansafgift" måtte få bibehållas.

I stället för *kavalleriregementenas hästvakansspanmål*, som Kongl. Maj:t upptagit till 300,000 kronor, föreslår jag Statskontorets beräkning å 340,000 kronor; i stället för *trosspassevolansafgiften*, af Kongl. Maj:t upptagen till 22,000 kronor, föreslår jag Statskontorets beräkning 26,000 kronor och slutligen i stället för den så kallade *extra uppbörd*, som skulle utgå, enligt Kongl. Maj:ts förslag, med 410,000 kronor, föreslår jag att den måtte upptagas till 409,403 kronor 54 öre. Denna beräkning har uppkommit derigenom, att Kongl. Maj:t har föreslagit, att genom de från Eskilstuna, Sölvesborg och Askersund indragna fonderna Statskontorets beräkning skulle ökas. Dessa fonders sammanlagda belopp är 56,403 kronor 54 öre, hvarmed det nu af mig föreslagna beloppet skiljer sig från Statskontorets beräkning. Härigenom skulle i stället för de af Kongl. Maj:t föreslagna ordinarie inkomster 5,861,000 kronor komma, enligt mitt förslag, grundadt på Statskontorets beräkning, med det tillägg, jag nyss nämnde, att i ordinarie uppbörd beräknas 7,036,403 kronor 54 öre; varande detta den del nemligen af de ordinarie inkomsterna, som beröres af dessa stora af Kongl. Maj:t föreslagna reorganisationsfrågor. Den återstående delen af de ordinarie inkomsterna, den som icke beröres af de stora förslagen, utgör enligt Kongl. Maj:ts beräkning 14,520,000 kronor och lika föreslår jag densamma. Således skulle summan *ordinarie inkomster* blifva enligt Kongl. Maj:ts förslag 20,381,000 kronor, i stället för hvilket jag föreslår deras hufvudbelopp till 21,556,403 kronor 54 öre.

Hvad *bevillningarne* beträffar, så föreslår Kongl. Maj:t följande, som har sin anledning i dessa stora förslag, vare sig till omdaning af försvarsverket eller af skatteförhållandena, nemligen: *stämpelafgift*. Den har Kongl. Maj:t på grund deraf föreslagit till 4,400,000 kronor och jag får hemställa att den gamla benämningen "stämpelpappersmedel" måtte bibehållas till det belopp, Statskontoret beräknat eller 3,000,000 kronor. *Bränvinstillverkningskatt* har Kongl. Maj:t föreslagit till 14,500,000 kronor; jag får föreslå att benämningen "Bränvinstillverkningsafgift" bibehållas och upptages enligt Statskontorets beräkning till 13,500,000 kronor. Och slutligen kommer den förändring af den *allmänna bevillningen*, som Kongl. Maj:t föreslagit, fördelad nemligen dels på bevillning af fast egendom och inkomst till 3,700,000 kronor, och dels bevillning för särskilda förmåner och rättigheter till 170,000 kronor, tillsammans

3,870,000 kronor. Jag föreslår att i stället benämningen "allmän bevillning" måtte bibehållas och utgå enligt Statskontorets beräkning med 4,300,000 kronor. I Kongl. Maj:ts förslag rörande den allmänna bevillningen är, såsom man känner, förslaget, att den så kallade *första* artikeln eller den personliga skyddsafgiften skulle borttagas, och den utgör omkring 640,000 kronor. Sedermera skulle i stället för *andra* artikeln ingå bevillning af fast egendom och inkomst med det belopp, jag nyss nämnde, och slutligen i stället för *trede* artikeln, den så kallade bevillningen för särskilda förmåner och rättigheter, hvars belopp jag nyss äfven nämnde. Den utgår nu med omkring 217,000 kronor. Jag tror att innan de stora frågorna afgöras, så är det icke skäl att ändra dessa skatteförhållanden. Den föregående talaren har visat faran deraf med afseende på stämpelafgiften och arfskatten, och jag tror det vara allt skäl att såsom grundsats dröja med en statsreglering, grundad på dessa nya förhållanden, tilldess att de nya förhållandena blifvit i allo godkända af statsmakterna.

Statsregleringspropositionen.
(Forts.)

Bland utgifterna hafva på flere hufvudtitlar, såsom jag nyss hade äran nämna, blifvit indragna de så kallade *indelningarne* och dermed jemförliga anvisningar, *friheter*, *ersättningar* med mera dylikt. De utgå på en mängd anslag inom åtminstone sex af hufvudtitlarne till större och mindre belopp, vexlande från flere hundra tusen kronor och nedgående som på nionde hufvudtiteln till endast sjutiofem kronor.

Beloppet af dessa så kallade "Friheter", som skulle bortstrykas ur statsregleringen och i stället de motsvarande anslagen höjas med kontanta utgifter från statsverket, utgör enligt inkomstberäkningen, pag. 7—14, på 2:dra hufvudtiteln 655 kronor, på 4:de hufvudtiteln 856,000 kronor, på 5:te hufvudtiteln 77,705 kronor, på 6:te hufvudtiteln 17,982 kronor, på 7:de hufvudtiteln 9,930 kronor, på 8:de hufvudtiteln 240,150 kronor och, såsom jag nyss nämnde, på 9:de hufvudtiteln 75 kronor eller sålunda inalles 1,202,497 kronor; deraf departementschefen och med honom Kongl. Maj:t ansett endast *nu* böra uteslutas från hufvudtitlarne ett sammanlagt belopp af 888,942 kronor. Det är visserligen sant, såsom Departementschefen i sitt anförande yttrat till statsrådsprotokollet, att hela denna åtgärd inskränker sig till endast en bokföringsåtgärd; men ehuru det icke inverkar på sjelfva utgifterna, emedan hvad som i inkomster tilläggas å ena sidan, det tilläggas till samma belopp på ett annat ställe i utgifter och tvärt om, så är det ändå icke skäl att vidröra dessa invecklade skatteförhållanden förr än sjelfva skattebetänkandet och reorganisationen af våra grundskatter blifvit af statsmakterna gillade och godkända, hvarföre jag på alla de ställen i hufvudtitlarne, der dessa friheter förekomma, nu får vördsamt hemställa att de måtte kvarstå i statsregleringen, och hvarigenom jag icke behöfver uttråka Herrarnes tålmod genom att vid hvarje sådant anslag göra en sådan anmärkning. Dessutom och äfven såsom en allmän anmärkning, till hvilken jag senare, när jag genomgår hufvudtitlarne på de ställen der jag gjort anmärkningar, icke behöfver återkomma, men

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

som innefattas i det allmänna förslag, jag nu får afgifva, hemställer jag att, hvad de ordinarie utgifterna beträffar, på de af mig nyss anförda skäl, icke några anslag, som hafva gemenskap med eller bero af de nya förslagen till omreglering vare sig af försvarsverket eller skatteförhållandena, som vi såsom jag hoppas hafva att motse från Kongl. Maj:t, måtte blifva rubbade på något sätt vid denna statsreglering, emedan jag anser det svårigen kunna ske. Dessa särskilda förhållanden röra ganska nära många anslag, som derföre rättast borde tillsvidare qvarstå såsom de blifvit reglerade i 1883 års riksstat, och hvartill jag en gång för alla härmed får vördsamt anhålla om bifall.

Jag kan icke underlåta att med några ord beröra, huru otillförlitlig den så kallade Försvarskomiténs kostnadsberäkning visat sig vara, åtminstone under det första öfvergångsåret, der de särskildt blifvit af komitén beräknade, jemförd med den beräkning, under förutsättning att samma stora reorganisationer verkställas, som Departementschefen och Kongl. Maj:t efter honom, på grund af hans tillstyrkande har föreslagit för samma utgifter. Jag vill blott göra Herrarne uppmärksamma på några siffror, som visa otillförlitligheten, enligt mitt förmenande, af Komiténs förslag. Sålunda hafva härens fasta löner och arvoden af Kongl. Maj:t nu blifvit proponerade skola utgöra 6,029,000 kronor och af Landtförsvarskomitén upptagits till 5,148,251 kronor; tjänstgöringspenningar hafva af Kongl. Maj:t proponerats till 735,500 kronor och af komitén upptagits till 698,212 kronor; dagaföningen af Kongl. Maj:t föreslagen till 1,205,000 kronor, är af Landtförsvarskomitén beräknad till 1,129,053 kronor; beklädnad och underhåll till den nya hären, af Kongl. Maj:t proponerade till 3,475,000 kronor, äro af Landtförsvarskomitén upptagna till 3,039,352 kronor; slutligen inqvarteringen, deri inbegripet anslag för ordnande af inqvarteringen i Stockholm, är af Kongl. Maj:t upptagen till 411,450 kronor, men af komitén endast till 220,900 kronor och härens hästar, af Kongl. Maj:t beräknade till 1,958,700 kronor, äro af Landtförsvarskomitén upptagna till 1,908,925 kronor. Likaledes är det märkvärdigt hvad olika behof visa sig uppstå, när man verkligen reglerar staten och behofven af extra anslag för 4:de hufvudtiteln, jemfördt med hvad Landtförsvarskomitén trott sig behöfva uppföra på extra stat. Kongl. Maj:t behöfver af extra anslag, först för genomförande af den nya härordningen 200,000 kronor, vidare för fältartillerimateriel 400,000 kronor, för Karlsborgs fästningsbyggnad 200,000 kronor, för byggnader och exercisfält för den nya hären 900,000 kronor, i ersättning för underhåll åt garnisonskommenderingar 29,752 kronor, för topografiska arbeten 60,000 kronor, för skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande 80,413 kronor, såsom kostnader för Landtförsvarskomitén 41,835 kronor och slutligen i ersättning till regimenten och kårer för indragna vakansafgifter 388,000 kronor; således af extra anslag på fjerde hufvudtiteln en summa af 2,300,000 kronor, mot 900,000 kronor, som Landtförsvarskomitén anser vara behöfliga i extra anslag, under det första organisationsåret. Det är en icke obetydlig skillnad i extra anslag när det verkligen skall före-

slås och när det af komitén på papperet uppstälts och det förundrar mig alldeles icke, att Chefen för Landtförsvars-departementet, som väl måtte hafva insett den stora skilnaden och faran af att ensamt på Landtförsvarskomiténs beräkningar grunda uppförandet af den nya byggnaden, har antydt i sitt anförande, att alla anslag till 4:de hufvudtitelns reglerande under detta första år borde få sättas såsom *förslagsanslag*. Det hade visserligen varit mycket beqvämt att få Riksdagens bifall till ett dylikt förslag och då hade det icke varit konstigt att reglera den nya härordningen under det första året, men jag tviflar på att Riksdagen någonsin skall gå in på ett dylikt förfarande och lemna ett så beskaffadt obegränsadt förtroende.

Statsregleringspropositionen.
(Forts.)

Hvad nu beträffar de *extra anslagen* på fjerde hufvudtiteln, så kan jag inskränka mina anmärkningar till några få. Der förekommer bland annat, att till *fältartillerimateriel* blifvit begärde af Generalfälttygmästaren — och Kongl. Maj:t har gillat denna begäran — 600,000 kronor för år 1884; men Kongl. Maj:t säger, att af detta anslag, hvilket Kongl. Maj:t anser billigt att få, skulle 200,000 kronor kunna utgå från den million, som enligt det nya härordningsförslaget skulle sättas på ordinarie stat för krigsmaterielens underhåll; men som jag förut har yrkat, att intet afseende måtte göras vid alla de anslag, som kunna hafva gemenskap med eller bero af den nya härordningen, får jag för min del, emedan jag lika med Kongl. Maj:t anser detta behof böra fyllas, föreslå, att på extra stat måtte uppföras för anskaffande af fältartillerimateriel 600,000 kronor.

På samma sätt är det med de för *positionsartillerimateriel* begärda 50,000 kronor och de för bestyckning af Karlsborg begärda 100,000 kronor. Efter de upplysningar och den utredning, som af Kongl. Maj:t blifvit för Riksdagen framlagda i statsregleringspropositionen har jag för min del ingenting mot dessa anslag att anmärka, utan endast deremot, att Kongl. Maj:t i sin proposition ansett, att dessa båda anslag skulle kunna bestridas från den million till krigsmaterielens underhåll, som Kongl. Maj:t äskat på ordinarie stat, och på de skäl, jag nyss anført för fältartillerimaterielens uppförande å extra stat med 600,000 kronor, får jag äfven anhålla, att dessa båda anslag, nemligen för positionsartillerimateriel 50,000 kronor och för bestyckning af Karlsborg 100,000 kronor måtte uppföras på extra stat.

Sedan kommer det större anslaget för sjelfva *fästningsbyggnaden på Karlsborg*. Såsom jag nyss nämnde, har jag ingen anledning motsätta mig hela anslagets utgående, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, med 200,000 kronor för år 1884. Deremot får jag, med afseende å det anslag, som är upptaget för *byggnader och exercisfält för den nya hären*, på de skäl, jag förut anført, hemställa, att Riksdagen måtte afslå detta anslag, uppgående till 900,000 kronor. Sedermera är på fjerde hufvudtiteln uppfördt ett nytt anslag, som lyder på *ersättning till regementen och corpser för indragna vakansafgifter*. Af det skäl jag förut anført, att inga anslag böra förändras, som sammanhänga med eller beröras af de nya förslagen om här-

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

ordningens förändrande, så föreslår jag äfven att detta anslag å 388,000 kronor icke måtte bifallas.

De extra anslag, som Kongl. Maj:t sålunda på denna hufvudtitel begärt och hvilka föranledas af den nya härordningen och skattejemkningen äro: för genomförande af den nya härordningen 200,000 kronor, för byggnader och exercisfält för den nya hären 900,000 kronor, samt i ersättning till regementen och corpser för in-dragna vakansafgifter 388,000 kronor, eller sammanlagdt 1,488,000 kronor; och hvilka anslag jag föreslår icke må beviljas.

Öfriga extra anslag, som Kongl. Maj:t åskat, utgöra 812,000 kronor. De torde böra ökas med: för positions- och fästnings-artilleri 350,000 kronor och således utgå i 1884 års riksstat med 1,162,000 kronor.

De ordinarie anslagen skulle med de förändringar, jag föreslagit, utgöra samma belopp, som upptages därför i 1883 års riksstat eller 17,205,000 kronor.

Slutligen har Kongl. Maj:t på Chefens för Landtförsvarsdepartementet framställning, som återfinnes på fjerde hufvudtiteln sid. 30, föreslagit, att Riksdagen i fråga om de föreslagna ordinarie anslag, hvilka icke blifvit uppförda såsom förslagsanslag, må för 1884 medgifva att, der behållning å ett anslag förekommer, densamma får användas till fyllande af möjligen uppkommande brist å ett annat.

Jag finner detta betänkligt att af Riksdagen medgifvas.

Dessa på hufvudtitlarna å de ordinarie anslagen uppkomna så kallade besparingar beslöt nemligen 1834 års Riksdag att, såsom det redan några gånger förut egt rum, Kongl. Maj:t skulle få disponera till de med hvarje hufvudtitels anslag åsyftade ändamål till bestridande af sådana kostnader, som, vid statens reglerande ej förutsedda, under tiden mellan riksdagarne befunnes nödvändiga, deribland såväl mindre brister uti dessa titlars förslagsanslag, som ock tillfälliga *arfvoden* och *traktamenten* kunna räknas. Deremot borde *löner* och *löningsförmåner* icke vara af denna beskaffenhet. Jag tror, att denna Riksens Ständers föreskrift rörande användandet af besparingarna å de ordinarie anslagen har visat sig högst helsosam, och jag anser därför, att det vore oriktigt att nu, på grund af de af mig omnämnda Kongl. Maj:ts förslag, göra någon ändring deri.

Hvad *femte hufvudtiteln* beträffar, så har, såsom Herrarne hafva sig väl bekant, en ganska betydlig skilnad yppat sig mellan departementschefens åsigt och Sjöförsvarskomitens förslag i åtskilliga fall. Bland annat nämner departementschefen (*femte hufvudtiteln* sid. 2) och Kongl. Maj:t efter honom, att han icke ansett sig kunna till alla delar biträda det af särskilda komiterade den 10 Augusti 1882 afgifna förslag, bland annat i afseende på flottans bemanning. Om man jemför departementschefens förslag till utgiftsstat för det så kallade första öfvergångsåret eller år 1884, sådant det af departementschefen blifvit framstäldt, med hvad Sjöförsvarskomitén ansett vara nödigt, så finner man också några högst väsentliga skiljaktigheter. Sålunda -- för att nu endast anföra några få

exempel — har för *flottans personal* af departementschefen blifvit begärdt 2,275,984 kronor men Sjöförsvarskomitén ansåg, att dertill icke skulle behövas mera än 1,557,114 kronor.

*Statsregle-
ringsproposi-
tionen.*
(Forts.)

För *flottans materiel*, till nybyggnad och underhåll, har af departementschefen begärts ett reservationsanslag å 1,082,735 kronor men Sjöförsvarskomitén har ansett att man borde kunna vara belåten med 1,000,000 kronor. Vidare förekommer i afseende på anslaget till *sjömåttningar och sjökartekontorets verksamhet* — också ett reservationsanslag — den skilnaden, att, under det Kongl. Maj:t dertill begärt 60,000 kronor, så har Sjöförsvarskomitén nöjt sig med att föreslå 55,745 kronor. För *durchmarschkostnader* har af Kongl. Maj:t äskats ett reservationsanslag å 40,000 kronor, men komitén har ansett, att 30,000 kronor skulle vara tillräckligt.

Till *rese- och traktamentspenningar* har af Kongl. Maj:t begärts ett förslagsanslag å 30,536 kronor; Sjöförsvarskomitén åter har föreslagit, att dertill skulle anvisas endast 15,000 kronor.

Till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m.* har Kongl. Maj:t begärt 80,850 kronor, men Sjöförsvarskomitén har för sin del kommit till det resultat, att 50,000 kronor borde vara tillräckligt o. s. v. Hela det af Departementschefen föreslagna och af Kongl. Maj:t godkända förslaget till riksstat för femte hufvudtiteln för år 1884, innefattande så väl de ordinarie anslagen som anslagen på extra stat, slutar således med en summa af 8,041,200 kronor, under det att Sjöförsvarskomiténs slutsumma ej belöper sig till mera än 7,070,000 kronor. Det är således en skilnad på nära 1 million kronor. På samma sätt som jag vid fjärde hufvudtiteln föreslog, att alla de anslag, som berodde på eller hade gemenskap med det nya härordningsförslaget samt förslagen till flottans reorganisation och den nya skattejemkningen, för närvarande och till dess beslut i dessa stora frågor blifvit fattade, måtte lemnas utan afseende, får jag nu hemställa, att summan af de *ordinarie* anslagen på Femte hufvudtiteln måtte i riksstaten för år 1884, i stället för att sättas till 5,766,650 kronor, såsom Kongl. Maj:t föreslagit, bestämmas till samma belopp, som 1883 års riksstat upptager, eller 5,375,000 kronor.

Hvad sedan de *extra ordinarie* anslagen på femte hufvudtiteln beträffar, så har Kongl. Maj:t för anskaffande af en *pansarbåt*, hvilken skulle byggas i enlighet med den typ, som af certkomitén betecknats med bokstafven *A* och som med artilleri och min-utredning m. m. är beräknad att kosta 2,838,000 kronor, begärt att dertill måtte för år 1884 anvisas ett extra anslag af 838,000 kronor. Då enligt Kongl. Maj:ts förslag fartyget skulle i alla afseenden likna certen *A*, hvilken såsom Herrarne nog påminna sig, röntes så starkt motstånd vid 1881 års riksdag och äfven af samma Riksdag förkastades; så hade jag verkligen trott, att, med hänsyn till de grava anmärkningar, som då framställdes mot sådana fartyg och med afseende hvarå jag — för att icke trötta Kammaren — endast vill hänvisa till 1881 års diskussionsprotokoll, och på grund af nämnda Riksdags beslut i frågan — denna cert skulle vara ned-sänkt i glömskans djup. Men olyckligtvis har den nu dykt upp

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

igen, och jag kan icke neka till, att det är med smärta jag nu måste föreslå, att detta anslag *icke* måtte af Riksdagen beviljas. Det har stått en artikel i en tidning rörande den "mention honorable", som vår frejdade landsman i Amerika, John Ericsson, skall hafva lemnat rörande denna cert. Om man med uppmärksamhet läser hans utlåtande, åtminstone sådant det af den i fråga varande tidningen blifvit refererad, skall man emellertid finna, att han gör två väsentliga anmärkningar mot certen *A* i afseende på dess duglighet såsom krigsfartyg. För att den skall blifva rätt användbar såsom krigsfartyg säger han nemligen, att fartyget måste tillbyggas både fram- och baktill. Vid sådant förhållande tror jag, att Riksdagen, med stöd af en så lysande auktoritet som John Ericsson, med godt samvete kan undanskjuta denna fråga, till dess vederbörande fått bättre revidera ritningen till det i fråga varande fartyget.

Vidare begär Kongl. Maj:t till *nya kasernbyggnader* ett anslag af 1,100,000 kronor deraf 250,000 kronor för år 1884, allt under förutsättning, att den nya sjöförvarsorganisationen blifver af riksdagen godkänd. Från min ståndpunkt och då jag hoppas, att så väl Landt- som Sjöförvarskomiténs förslag måtte af Riksdagen underkännas, får jag emellertid föreslå, att till dess dessa behof hafva genom Riksdagens och Kongl. Maj:ts sammanstående beslut blifvit en verklighet, intet anslag för detta nya kasernetablisement måtte af Riksdagen för år 1884 beviljas. Af de af Kongl. Maj:t på femte hufvudtiteln äskade extra anslag för år 1884 har sålunda af mig blifvit föreslaget att *icke* beviljas, en summa af 1,088,000 kronor, hvaremot återstår för extra anslag, som jag för min del icke har något emot att bevilja, en summa af 1,186,550 kronor.

Härefter kommer *sjette* hufvudtiteln, mot hvars anslag jag egentligen icke har något att invända. Det är endast *en* anmärkning, jag dervid har att göra, och den gäller *landträntmästarnes löneroglering*, en löneroglering, som jag i sak gillar och godkänner, men hvarvid mig synes att Kongl. Maj:t icke tagit steget fullt ut. Kongl. Maj:t föreslår nemligen, att, i sammanhang med denna löneroglering, vissa af de s. k. *sportlerna*, som utgöra en del af landträntmästarnes löneförmåner, måtte upphöra, dock icke *alla* sportler. Med afseende härpå vågar jag vördsamt hemställa, att bland de sportler, som efter genomförandet af den nya lönerogleringen för landträntmästarna böra upphöra att utgå, äfven måtte inbegripas åtminstone *provisionen för uppbörd af landstings och kommuners afgifter*. Detta är den enda anmärkning, jag med afseende å *sjette* hufvudtiteln har att göra.

Hvad sedan *sjunde* hufvudtiteln angår, så, på sätt jag förut vid de öfriga hufvudtitlarna föreslagit, får jag nu hemställa, att alla de anslag, friheter, ersättningar o. s. v., som af Kongl. Maj:t blifvit begärda såsom en följd af den nya härordningen och den nya skatterogleringen, måtte äfven på denna hufvudtitel lemnas utan allt afseende, samt att i allmänhet riksstaten för innevarande år eller 1883 måtte få tjena till grund för bestämmande af de or-

dinarie anslagen under ifrågavarande hufvudtitel. Men utom hvad beträffar dessa omkostnader, ersättningar och friheter, mine herrar, finnes det på sjunde hufvudtiteln endast två utgifter, som jag vill göra anmärkning mot. Min första anmärkning gäller då *stämpelpappersomkostnaderna* (jfr sjunde hufvudtiteln sid. 2). På grund af mina tvifvel om att skattejemkningskomiténs förslag, synnerligast dess funderingar om nya skatteköllors öppnande, kommer att af Riksdagen godkännas, synes det mig icke nödigt att minska denna skattetitel med mer än de 55,000 kronor, som Statskontoret föreslagit och som utgöra landtränmästarnes nu varande *provision*. Detta under förutsättning, att den af Kongl. Maj:t föreslagna nya löneregleringen för landtränmästarne vinner Riksdagens bifall. Det tyckes således vara mycket enkelt att minska dessa stämpelpappersomkostnader, som i innevarande års riksstat äro upptagna till 224,000 kronor, med dessa af Statskontoret föreslagna 55,000 kronor och sålunda uppföra stämpelpappersomkostnaderna i 1884 års riksstat med ett belopp af 169,000 kronor. Chefen för Finansdepartementet har emellertid, om jag minnes rätt, icke ansett att denna skattetitel borde minskas med mer än 24,000 kronor i stället för det af Statskontoret föreslagna beloppet af 55,000 kronor, som just utgör landtränmästarnes *provision*. Anledningen dertill ligger, enligt hvad jag förmodar, deri, att Herr Departementschefen föreställt sig, att Riksdagen nu skulle antaga så väl de nya förslag till inkomster som ock de nya förslag till utgifter, som skulle grunda sig på den nya sakernas ordning, som åtminstone jag för min ringa del icke kan gilla.

Samma är förhållandet med de så kallade *observations- och uppbördsprocenterna m. m.* Detta anslag, som enligt 1883 års riksstat utgår med 34,500 kronor, skulle enligt departementschefens förslag kunna minskas med endast 19,500 kronor. Departementschefen påstår dervid, att Statskontoret "icke ansett någon ned-sättning å detta anslag böra ifrågakomma" (sjunde hufvudtiteln sid. 8). Men detta öfverensstämmer likvisst icke, tyckes mig, med det af chefen för civildepartementet citerade yttrande af samma Statskontor, som (sjette hufvudtiteln sid. 19) just föreslagit en minskning af detta anslag med 30,000 kronor, som utgör det *remisslage*, som nu till landtränmästarne utgår och som skulle indragas, om den nu föreslagna löneregleringen för dem bifölles. Återstår således endast 4,500 kronor, och jag får därför föreslå, att detta anslag må med nämnda summa i 1884 års riksstat uppföras.

Hvad vidare *åttonde* hufvudtiteln beträffar, så får jag — med reservation mot att göra något afseende på de förändringar, som skulle bero af eller sammanhänga med den nya skatteregleringen eller härordningsförslaget — hvad de *ordinarie* anslagen vidkommer, vördsamt hemställa, på samma sätt som vid de föregående hufvudtitlarne, att dessa anslag måtte beviljas att utgå med i allmänhet samma belopp, som i 1883 års riksstat äro fastställda.

Bland de *extra ordinarie* anslagen på åttonde hufvudtiteln förekommer bland annat begäran om anslag till *ett nytt hus för Riks-*

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

arkivet. Kongl. Maj:t har för detta ändamål äskat en summa af 1,216,500, deraf för 1884 skulle anslås 200,000 kronor. Denna byggnadsfråga anser jag icke *nu* böra afgöras, helst som det föreslagna läget af denna byggnad i Humlegården rönt ett allmänt och starkt motstånd både i fråga om Humlegården sjelf och äfven med afseende på det aflägsna läge för det nya Riksarkivet, som deraf skulle blifva en följd. Männe icke, mine herrar, det vore rättast att låta behandla alla dessa stora byggnadsfrågor i ett sammanhang och af en för dem alla gemensam komité? Vi hafva nemligen behof af flere nya allmänna byggnader, såsom nytt riksdags-hus, bankbyggnad, som också skulle upptaga lokal för Riksgäldskontoret, nytt hofstall, nytt Riksarkiv, hvartill kommer, att äfven Helgeandsholmen måste på något sätt regleras; må hända fordrar äfven Kammararkivet ökad utrymme, och slutligen behöfves en tillbyggnad af Vetenskapsakademiens hus. Af alla dessa skäl torde för närvarande det till uppförande af nytt hus för Riksarkivet begärda anslaget icke böra beviljas, ty det är ju klart, att genom en för alla dessa allmänna byggnadsfrågor tillsatt gemensam komités åtgörande skulle många behof kunna tillfredsställas på det sätt, nemligen att de byggnader, som af en eller annan allmän institution, för hvilken ny byggnad då kunde komma att föreslås, komme att utrymmas, skulle kunna till en annan institutions behof användas.

Derefter kommer ett anslag på åttonde hufvudtiteln, som tillhör *Vetenskapsakademien*. Det är ett anslag till *astronomiska beräkningar*. På Professor Gyldéns initiativ har nemligen Vetenskapsakademien begärt ett anslag af 12,000 kronor att utgå under 4 år med 3,000 kronor årligen till aflönande af räkebiträden för att sätta Professor Gylden i tillfälle att på planetsystemets särskilda kroppar numeriskt tillämpa en af honom utarbetad *teori*. Denna anslagsbegäran har af Kongl. Maj:t godkänts, och äskar Kongl. Maj:t nu, att deraf måtte för år 1884 anvisas ett anslag af 3,000 kronor. Statsverket har dock, mine herrar, så frikostigt ihågkommit både Vetenskapsakademien och de vetenskaper, som akademien omfattar, att jag verkligen tycker det kan vara nog. Detta anslag synes mig också komma att medföra så litet verkligt gagn för våra jordiska förhållanden, att det borde kunna undvaras. På åttonde hufvudtitelns *ordinarie* stat har Vetenskapsakademien för 1883 sig tilldeladt ett anslag af 42,480 kronor, samt för resestipendier och lärda verks utgifvande 24,000 kronor. Vidare är på *extra ordinarie* stat anvisadt: för observationer vid astronomiska institutionen i Lund 1,500 kronor, för zoologiska institutionen vid Kristineberg 2,000 kronor och för bearbetningen af Vega-expeditionens samlingar 25,000 kronor samt slutligen för 2 geologers resa till Spetsbergen ett bidrag af 5,500 kronor. Detta gör tillsammans ett anslagsbelopp af 100,480 kronor. Tager man derjemte i betraktande — något som synes mig vid detta tillfälle icke böra förgätas — att akademiens egna medel utgjorde den 30 December 1880 enligt statsrevisorernes berättelse i kontanta tillgångar 729,670, hvartill komma Letterstedtska föreningens fonder,

uppgående till 535,097 kronor, eller tillsammans en summa af 1,264,767 kronor, oberäknadt fastighetens värde, eller 277,500 kronor samt värdet af inventarierna, uppgående till 492,618 kronor, så tyckes det ej vara obilligt begärdt, att Vetenskapsakademien med dylika anslag, förmåner och fonder, om akademien anser nu ifrågavarande anslag vara så nödvändigt för vetenskapen — för våra jordiska förhållanden är det, såsom jag redan sagt, helt säkert icke nödvändigt — själf bestrider kostnaderna därför. Så länge det finnes så många nöd att lindra, så talrika fattigas tårar att aftorka, så mycken okunnighet att minska, så mycket moraliskt och sedligt mörker att skingra genom religionens och den sanna upplysningens ljus i vårt fädernesland, synes det mig icke rätt att offra ända till 12,000 kronor på beräkning af månens, Merkurii eller Neptuni banor i rymden eller å deras kroppars värde. Jag får därför yrka *afslag* å detta anslag.

För *hospitalsbyggnaden vid Kristinehamn* har Kongl. Maj:t äskat ett anslag af 100,000 kronor (8:de hufvudtiteln pag. 58). Men om man läser igenom statsrådsprotokollet, så befinnes, att hvarken byggnadsritningarne eller kostnadsförslagen ännu hunnit förfärdigas, och då synes mig rätt väl med detta anslags beviljande ännu ett år kunna uppskjutas, hvarför jag för närvarande yrkar *afslag* å denna summa.

Hvad *nionde* hufvudtiteln beträffar, så äskar Kongl. Maj:t der ett extra anslag (sid. 9—10 statsverksprop.) till ersättning åt rust- och rotehållare, hvilka, i händelse Kongl. Maj:ts förslag till ny härordning af Riksdagen antages, skulle komma att tills vidare effektivt utgöra rustning och rotering, och uppgår detta anslag för 1884 till 1,080,000 kronor. Jag vågar föreslå, att detta anslag måtte af Riksdagen *icke* beviljas, då Riksdagen ju ännu icke har afgjort, om det nya härordningsförslaget skall godkännas, ej heller med hvilka modifikationer detta bör ske, eller om det må hända bör helt och hållet afslås. Jag säger upprigtigt, att det är med stor saknad, som jag anser detta tillfälle icke vara lämpligt att uttala sig om det nya härordningsförslaget. Det vore mycket frestande att derom utlåta sig, men nu är icke rätta stunden därför. Vi komma emellertid tids nog dit, och då skall jag med glädje be att få bryta en lans med herrar ledamöter af landtförsvarskomitén. Nu afhåller jag mig från hvarje yttrande derom, så mycket hellre som jag i en större motion redan har uttalat mina tvifvelsmål om nyttan och behovet af en sådan härordning, som Kongl. Maj:t förmodligen kommer att föreslå och som åtminstone landtförsvarskomitén redan har för sin del föreslagit. För närvarande inskränker jag mig således till att yrka, att det senast nämnda förslaget, som har afseende på och beror på den nya härordningen, *icke* måtte af Riksdagen beviljas.

Herr Mankell: Det har varit en glädjande företeelse, att statsinkomsterna under det sist förflutna året så rikligt influtit, att icke blott de förutsedda utgifterna kunnat bestridas, utan äfven medel anskaffats till förstärkande af statsverkets grundfond, samt

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

dessutom ett betydligt öfverskott uppkommit till bestridande af de stora utgifter, som under den nästkommande statsregleringsperioden anses förestå. Glädjen öfver denna företeelse har dock hos mig mången gång grumlats vid tanken derpå, att en stor del af statsinkomsterna utgjorts af förbrukningsskatter, som företrädesvis drabbat de obemedlade folkklasserna, hvilka således i förhållande till skatteförmågan fått bära den största tungan. Jag säger bestämdt icke för mycket, då jag angifver förhållandet så, att $\frac{2}{3}$ eller kanhända $\frac{3}{4}$ af skatterna till staten utgå i förbrukningsskatter. Vid sådant förhållande skulle man möjligen kunnat vänta, att, under en så lycklig ställning hos statsverket, som den jag antytt, någon nedsättning hade kunnat beredas i dessa skatter, åtminstone så stor som den förhöjning, hvilken under de sista åren skett i afseende å tull- och bränvinsmedlen. Att så icke skett, vill jag antaga förklaras derigenom, att nu så stora utgifter förestå, att statsverket för ögonblicket icke är i tillfälle att undvara någon af sina gamla inkomstkällor. Men deremot hade man möjligen kunnat fordra, att åtminstone icke någon förhöjning i dessa skatter skulle ega rum. Detta är dock ifrågasatt genom bränvinstillverkningsafgiftens höjande icke allenast för nästkommande statsregleringsperiod, utan äfven för en längre tid, till ett belopp, som efter låg beräkning är antaget slutligen uppgå till 3,500,000 kronor. Herr Finansministern har såsom skäl för denna förhöjning angifvit, att han icke velat antaga det af skatteregeringskomitén angifna förslaget att öfverflytta en del af försäljningsafgifterna till statsverket; icke heller har han velat höja inkomstskatten; och den nödvändiga följden deraf har blifvit, att han måst anlita tillverkningskatten. Jag vill icke för tillfället inlåta mig i någon granskning af de skäl, finansministern anført för denna sin åsigt; jag vill endast nämna, att jag för min del icke kan dela densamma, utan anser det hafva varit bättre att öfverflytta en del af försäljningsafgiften till statsverket eller också att förhöja inkomstskatten.

Alltnog, resultatet är det, att tillverkningsafgiftens höjning åsyftas under nästa statsreglering, och att man har utsigt, att densamma under en framtid af 10 år skall blifva regelmessigt höjd. Detta förefaller mig ur synpunkten af de obemedlade klassernas intresse så mycket origtigare och obilligare, som en motsvarande förhöjning icke blifvit ifrågasatt i afseende på de utländska spirituösa drycker och viner, som af de bemedlade klasserna förbrukas och, om jag rätt uppfattat förhållandena, icke heller kan ifrågasättas under de tio år den franska handels-traktaten varar.

Men jag vågar tro, att denna förhöjning, som nu föreslagits, innebär icke allenast en obillighet mot de obemedlade folkklasserna, utan äfven en okloket ur finansiell synpunkt. Försöker man nemligen att taga reda på konsumtionsbeloppet under de senare åren, finner man, att konsumtionen af bränvin under dessa år varit i ständigt fallande. De år, under hvilka densamma, efter den nya bränvinslagstiftningens införande år 1855, var högst, voro åren

1875 och 1876. Då uppgick tillverkningen af bränvin till betydligt öfver 19 millioner kannor: respektive 19,333,000 kannor det förra och 19,525,000 kannor det senare året. Men derjemte må ihågkommas, att under föregående år eller 1874 skedde en import genom enskild persons försorg af öfver 3 millioner kannor, och dessa anses vanligen hafva blifvit förbrukade under åren 1875 och 1876. Förbrukningen uppgick således, under dessa begge år, lågt beräknadt, i verkligheten till 20 eller 21 millioner kannor. Sedermera har tillverkningen stadigt fallit: år 1877 utgjorde den ungefär 16,500,000 kannor, 1878 uppgick den till 16,500,000 kannor, 1879 till 13,763,000 kannor, 1880 har den uppgått 15,170,000, och 1881 har den utgjort 16,447,000 kannor; men då exporterades ett belopp af 2,560,000 kannor, hvadan sjelfva förbrukningen icke kan anses hafva utgjort mer än knappa 14 millioner. Nu finna vi, att under 1882 icke mer än 13,400,000 kannor blifvit tillverkade, och att af dessa 470,000 kannor exporterats. I följd deraf har Statskontoret äfven ganska riktigt föreslagit, att tillverkningsbeloppet för år 1884 icke skulle beräknas högre än för år 1882, eller till 12,900,000 kannor. Dessa siffror, hvilka väl i afseende på detaljerna kunna vara något origtiga, emedan de officiella uppgifterna ofta äro skiljaktiga, utvisa dock oförtydligt, att bränvinsförbrukningen under de sista 8 åren betydligt har sjunkit, nemligen från 20 å 21 millioner till 12 å 13 millioner kannor, d. v. s. med ungefär 1 million kannor om året.

Vid ett sådant förhållande tager jag mig friheten hemställa, huruvida det kan vara skäl att antaga den förbrukning, som nu är påräknad vid den ifrågasatta skatteförhöjningen, hvilken förhöjning är så betydlig, att den under de närmast följande tio åren skulle uppgå från ungefär något öfver 1 krona till 1 krona 30 öre per kanna.

Om orsaken till den nyssnämnda sänkningen i förbrukningen vill jag icke bestämdt uttala mig, men det förefaller mig dock, som vore det naturligt, att ju högre man ställer skatten på en förbrukningsartikel, desto mindre blifver förbrukningen. Skulle så vara fallet, då bör äfven kunna antagas, att det sedliga ändamålet med tillverkningsafgiftens förhöjande, eller nykterhetens befrämjande, blifvit uppnådt, hvadan man icke i dess fullföljande bör erhalla en anledning till ytterligare förhöjning.

När jag talar om de mindre bemedlade klassernas intressen, kan man visserligen invända, att, om det förslag till öfriga skattejemkningar går igenom, som af regeringen blifvit framlagdt, dessa klasser under nästkommande år skulle få en lindring i skatter på nära 1 million, nemligen genom den personliga skyddsafgiftens upphörande och höjande af existensminimum, under det att å andra sidan blott en ökning af en half million blifvit ifrågasatt. Men dervid må ihågkommas, att denna lindring å en million är den enda, som under den närmaste framtiden blifvit ifrågasatt med afseende på skatter till staten, under det man å andra sidan har den tilltänkta höjningen i bränvinsafgiften på 3½ millioner. Detta förhållande kan således icke vara rättvist.

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

Med anledning af hvad jag anförde, hemställer jag till de ärade medlemmar af Bevillnings-Utskottet, som denna Kammare utsett, eller af något annat Utskott, som kommer att behandla denna fråga, huruvida det ej kan vara skäl, både ur billighetens och den finansiella klokhetens synpunkt, att upphöra med fortgåendet på den väg, som blifvit följd i afseende på höjning af bränvinsafgiften, samt huruvida man icke snarare borde fästa sig vid den af skatteregleringskomitén ifrågasatta utvägen att af bränvinsförsäljningsmedlen öfverflytta en del till statsverket, eller också bereda staten någon annan inkomstkälla.

Herr Stjernspetz: Då Kongl. Maj:ts föreliggande nådiga proposition innehåller sakrika utredningar om behovet af de extra anslagen till Karlsborgs fästnings fullbordande och till anskaffning af ett nytt pansarfartyg, och jag dessutom för två år sedan vågade yttra några ord om den militära betydelsen af dessa båda anslag, anser jag mig icke nu behöfva från militärisk synpunkt betrakta dem. Men då dessa anslagsfordringar alltid rönt ett så starkt motstånd inom Riksdagen, att de blifvit delvis afslagna och delvis nedprutade, och då nu redan en röst här höjt sig för rent afslag å ett af dessa anslag, nemligen det till pansarbåt, anhåller jag att från en annan synpunkt med några ord få taga dessa anslagsfrågor i betraktande.

Hvarje lands försvarsväsende, det må vara beskaffadt huru som helst, består af två mycket skiljaktiga beståndsdelar: den ena utgöres af de "levande" försvarsmedlen eller personalen, den andra af de "döda" försvarsmedlen. Den förra innefattar befäl och manskap; den senare fästningar, krigsskepp — hvilka ej äro annat än små flytande fästningar — vidare gevär, kanoner, tross och utredningspersedler. Dessa två olika beståndsdelar stå till hvarandra i det inbördes samband, att ju mindre öfvad personalen är, desto större behof af stöd har den från de döda försvarsmedlen. Krigsfartygen böra åtminstone kunna uppehålla fienden och fördröja hans landstigning i vårt land och derigenom gifva armén tillfälle att samla sig och om möjligt äfven öfva sig. Fästningarne gifva mera säkerhet åt krigshärens företag, skydda de förnödenheter, denne behöfver, och, i händelse af motgång, lemna de hären tillfälle att dit taga sin tillflykt, och allt detta är naturligtvis mera behöfligt, i ju mindre stridsfärdigt skick hären befinner sig. Det har derfor alltid mycket förundrat mig, att de personer, som företrädesvis motsätta sig ökade öfningar för vår personal, just äro de samme som ifrigast motsätta sig de anslagsfordringar, som regeringen framställt för det döda försvarets stärkande och materielens komplettering. Det borde sannerligen vara alldeles tvärt om, då tillgodoseendet af dessa behof är det bästa och enda medlet att i ganska vidsträckt mån kunna inskränka fordringarne på personalens öfning. Genom anslag till materiel, fästningar och krigsskepp ökas icke den så mycket fruktade militarismen en enda hårsman. Dessa anslag öka icke heller de personliga bördorna eller skatterna, då våra statsinkomster äro i det blomstrande skick,

att icke ett enda öres ökad beskattning erfordras för att fylla anslagsbehofven, ty det är genom de öfverskott vi hafva, som dessa kostnader kunna betäckas, öfverskott, för hvilka vi först och främst hafva en långvarig fred att tacka.

*Statsregle-
ringsproposi-
tionen.*
(Forts.)

Jag vet mig aldrig hafva råkat mer än en framstående militär, som med afvög blick betraktat både vårt Karlsborg och vår flotta. Men denne person var en ifrig värnpligtsvän, som ville hafva en allmänt utsträckt värnpligt med årslånga öfningar. Han insåg, att emot dessa hans önsknningar stodo så väl Karlsborgs fästningsbyggnad som en duglig flotta i vägen, och för att kunna genomföra sina älsklingsidéer måste han således uppoffra något, och därför ville han försaka dessa hjälpmedel. En sådan uppoffring kunde ju också möjligen försvaras, då den tilltänkta personalen både skulle blifva stor till antalet och derjemte alltid hållas väl öfvad.

Som vi hört, kommer vid denna riksdag förslag att framläggas om försvarsväsendets ordnande. Jag föreställer mig, att åsigtorna om grunderna för detsamma komma att blifva mycket olika. I Kongl. Maj:ts nådiga proposition äro de nu af mig nämnda anslag tydligen ställda i ett visst samband med den nya försvarsorganisationen, men detta samband är mera skenbart än verkligt, ty visserligen äro de nödvändiga för det nya försvaret, men de äro fullt ut lika nödiga och passa lika bra till det försvar vi redan ega. Det är just detta förhållande, hvarpå jag velat fästa Riksdagens uppmärksamhet, nemligen att anslagen till Karlsborg, till pansarfartyg, kanoner och gevär icke blott utgöra ett neutralt område för de olika åsigtorna, de utgöra äfven ett område, hvarom alla de olika åsigtorna äfven kunna förena sig.

Särskildt vill jag vända mig mot den talare, som nyss klandrat det nu framlagda förslaget till pansarfartyg. Han sade, att en stor ingenjör sagt, att man borde tillbygga fartyget både fram och bak. Ja, det är nu mycket bra, men om den ärade mannen studerat våra farvatten lika mycket som skeppsbyggeriet och hade tagit i betraktande, hvar dessa pansarfartyg skola användas och uppträda, hade han säkerligen icke gjort den anmärkningen. Våra farvatten och hamnar i allmänhet äro så grunda och trånga, att några stora pansarfregatter icke kunna der ingå och röra sig, och för min del anser jag, att just i den föreslagna pansarbåten, certen A, har man funnit en lycklig medelväg mellan ett starkt sjögående fartyg, som kan upptaga en strid på öppna sjön, och en pansarbåt, som kan röra sig i våra skärgårdar och trånga farleder. Jag anser därför, att denna pansarbåts konstruktion är sådan, att man icke bör draga i betänkande att antaga densamma, äfven om mindre anmärkningar kunna göras, ty dessa äro ej större, än att de vid utförandet mycket väl kunna rättas af skicklige byggmästare, och böra icke anses falla inom Riksdagens beslutande område.

Jag anhåller att detta mitt yttrande måtte få åtfölja remissen af den Kongl. propositionen till Stats-Utskottet.

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

Herr Björnstjerna: Jag skall icke fördjupa mig i de stora frågorna och icke många minuter taga herrarnes uppmärksamhet i anspråk.

Jag vill endast yttra några ord angående det anslag å 1,216,500 kronor, som Kongl. Maj:t har på åttonde hufvudtiteln åskat för uppförande af ett nytt riksarkiv i Humlegården. Jag erkänner till fullo behovet af ökad utrymme för riksarkivet, men jag tror, att detta behof kan mycket lättare tillgodoses och med en mycket ringare kostnad än nu ifrågasatts. Jag har redan förut vid flera riksdagar på detta rum haft tillfälle att i detta afseende yttra, att det nuvarande riksdagshuset synes mig böra användas till riksarkiv, när ett nytt riksdagshus bliver uppbyggt. Det behöfves icke någon monumental byggnad, någon framstående plats, några stora, höga salar för att förvara papper, men det behöfves stort utrymme, ett solidt hus och en god belägenhet, allt egen-skaper, som äro till finnandes i detta riksdagshus. I stället för 1,216,500 kronor, som för närvarande begäras, föreställer jag mig, att detta hus skulle kunna för en kostnad af 250 å 300 tusen kronor inredas till riksarkiv, och vi hade då fått en besparing på 900,000 kronor eller närmare en million, hvilken skulle utgöra en ganska god grundplåt, när man i en snar framtid måste komma att bygga ett nytt riksdagshus.

Jag skall, såsom sagdt, icke vidare fördjupa mig i frågan, men hoppas att inom motionstidens utgång få väcka en motion om uppförande i ett sammanhang af alla dessa stora offentliga byggnader, som så länge varit på tal, men som hitintills aldrig kunnat beslutas.

Innan jag lemnar ordet, vill jag dock nämna, att jag icke delar de stora betänkligheter, som här uttalats mot riksarkivets förläggande till Humlegården, utan, om ett nytt hus för detta ändamål skall byggas, kan det, enligt mitt förmenande, mycket väl dit förläggas utan att väsentligen inkräkta på utrymmet eller minska parkens behag för allmänheten. Jag anser dock i så fall lämpligast att lägga det så, som Arkitekten Nyström föreslagit, eller midt för ändan af stora lindallén och sälunda midt emot biblioteket. Den gamla lindallén är redan nära nog utdöd och kommer nog snart att försvinna. Om man då finge se dessa stora byggnader förlagda midt emot hvarandra med Linnéstoden midt emellan, omgifven af gräsmattor och blomstergrupper samt med trädpartier på sidorna, tror jag, att det skulle blifva särdeles vackert. Att deremot lägga byggnaden i ett snedt hörn, likasom om man ville skyla undan en praktbyggnad, som kostat öfver en million, kan jag icke gilla. Det sneda hörnet kan deremot göras fullkomligt lika angenämt för promenerande, som den stora lindallén. De båda praktbyggnaderna deremot skulle komma att taga sig vida fördelaktigare ut, om de finge den belägenhet, jag här tillåtit mig förorda.

Herr Wallenberg: Då en representant för Stockholm här uttalat den åsigt, att det icke skulle medföra någon olägenhet att

lägga ett nytt riksarkiv i Humlegården, med perspektiv att byggnaden snart skulle utvidgas, må det tillåtas en annan representant för samma stad att uttala en diametralt motsatt åsigt. Jag anser nemligen att det vore att förstöra den vackraste anläggning vi hafva i Stockholm, och det var långt ifrån att någon trodde, att, sedan stadsplanen nyligen blifvit af Kongl. Maj:t faststald samt deri icke med ett enda ord blifvit antydt, att någon ny byggnad skulle komma att uppföras i Humlegården, fråga härom så snart skulle uppstå. Visst är också, att de, som der ikring Humlegården byggt dyrbara hus under senare åren, tagit för gifvet, att de lagt sina hus och byggnader vid en öppen plats. Jag hoppas för den skull, att Stats-Utskottet tager denna fråga i noggrant öfvervägande. Med allt detta vill jag dock gerna erkänna det stora behovet af ett nytt riksarkiv, och att det är alldeles oegentligt och förenadt med stora olägenheter att oupphörligt förflytta dessa dyrbara samlingar, såsom det skett under de närmast föregående decennierna, och jag vill äfven erkänna det olämpliga deri att lägga ett riksarkiv inträngdt mellan andra byggnader, ty det är ju ett förvaringsrum, som bör vara så litet som möjligt utsatt för eldfara.

Statsregle-
ringsproposi-
tionen.
(Forts.)

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och den Kongl. propositionen jemte de i anledning af densamma nu afgifna yttranden hänvisades till Stats-Utskottet.

Föredrogs och hänvisades till ett Tillfälligt Utskott den af Herr *Thyselius* väckta, den 16 i denna månad bordlagda motionen, N:o 1, angående formen för Riksdagens skrivelser till Kongl. Maj:t.

Föredrogs Friherre *Klinckowströms* den 18 innevarande Januari bordlagda motion, N:o 2, angående bestämmande af några hufvudgrunder för landtförsvarets reorganisation.

Friherre *Klinckowström*: För den händelse att särskildt Utskott kommer att behandla den förväntade Kongl. propositionen om landt- och sjöförsvarets ordnande, anhåller jag vördsamt, att, om denna min motion nu remitteras till Stats-Utskottet, detta Utskott måtte till det Särskilda Utskottet öfverlemna min motion att i sammanhang med den Kongl. propositionen blifva behandlad, såsom omfattande precis samma ämne.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och motionen tillika med det i anledning af densamma nu afgifna yttrandet hänvisades till Stats-Utskottet.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Friherre *Klinckowströms* den 18 i denna månad bordlagda motion, N:o 3, angående betryggandet af den för den nydanade indelta armén utgående kostnad samt rörande afskrifning af grundskatter och indelningsverk.

Föredrogs och hänvisades till ett Tillfälligt Utskott Friherre *Klinckowströms* den 18 innevarande månad bordlagda motion, N:o 4, angående några vilkor för befordran till generalmajor.

Föredrogs och godkändes Riksdagens Kanslideputerades den 22 i denna månad bordlagda memorial, N:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

Upplästes ett angående Herr *Tornerhjelm* insändt läkarebetyg af följande lydelse:

Att Öfverhofstallmästaren och Kommendören med st. K. af K. W. O. m. m. på grund af chronisk bronchialkatarrh för närvarande ej kan infinna sig vid innevarande års riksdag, varder härmed på aflagd embetsed intygadt.

Helsingborg den 19 Januari 1883.

J. Hafström,
Stadsläkare.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>Lindahl</i>	under 14 dagar från den 26 innevar. Januari,
„ <i>Fogelin</i>	„ 21 „ „ „ 27 „ „
„ <i>Rylander</i>	„ 14 „ „ „ 28 „ „
„ <i>Ros, Axel,</i>	„ 21 „ „ „ 28 „ „
„ <i>Ola Pehrsson</i>	„ 21 „ „ „ 1 nästkomm. Februari,
„ <i>Bengtsson</i>	„ 21 „ „ „ 1 „ „

Justerades sex protokollsutdrag för detta sammanträde, hvar efter Kammaren åtskildes kl. 1 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.